T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

MİLAS HALISI DESENLERİ

215ESB425

Ankara 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR iii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ–1 3
1. MİLAS HALILARI 3
1.1 Milas Halılarının Tarihi Geçmişi 3
1.2. Milas Halılarını Gruplandırma 4
1.2.1. Ada Milası Desenli Halılar 4
1.2.2. Demirciler Desenli Halılar 7
1.2.3. Karaca Hisar Seccadeleri 7
UYGULAMA FAALİYETİ 10
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 11
ÖĞRENME FAALİYETİ–2 13
2. MİLAS HALI DESENLERİ 13
2.1. Desen 13
2.2. Halı Dokumada Desenin Önemi 14
2.3. Halılarda Kullanılan Desen Tipleri 14
2.4. Kalitelerine Göre Desenler 2 Gruba Ayrılır: 14
2.5. Milas Halı Desenleri 14
2.5.1. 1.Grup Halılar 14
2.5.2. 2.Grup Halılar 15
2.5.3. 3.Grup Halılar 15
2.5.4. 4.Grup Halılar 15
2.6. Klasik Ada Milas Desen İsimleri 15
2.6.1. Karacahisar, Karaova, Magri'ye Özgü Desen İsimleri 17
2.7. Milas Halılarının Desenlerine Göre Anlamları 17
2.7.1. Yılanlı Göl 17
2.7.2. Gemi Suyu 17
2.7.3. Anfora 17
2.7.4. Yengeç 18
2.7.5. Mazı Cafer 18
2.7.6. Cıngıllı Cafer 18
2.7.7. Göl 18
2.7.8. Su 18
2.8. Motif: 18
2.9. Milas Halı Desenlerinde Kullanılan Motifler: 19
2.9.1. Geometrik Motifler: 19
2.9.2. Bitkisel Motifler: 19
2.9.3. Hayvansal Motifler: 19
2.10. Motiflerin Özellikleri ve Anlamları 20
2.11. Milas Kullanılan Motifler Yöresel Anlamları 20
2.11.1. Yaprak 20
2.11.2. Ok 20
2.11.3. Koçboynuzu 21
2.11.4. Göz 21
2.11.5. Kartal 21

2.11.6. Başak 22
2.11.7. Muska 22
2.11.8. Hayat Ağacı 22
2.11.9. Yonca Yaprağı 22
2.11.10. Sandık 22
2.11.11. Yıldız 23
2.11.12. Saç Bağı Motifi 23
2.11.13. Suyolu Motifi 23
2.11.14. Çiçek 24
2.11.15: Lale 24
2.11.16. Aslan 25
2.11.17. Pıtrak Bitkisi Motifi 25
2.11.18. Ejderha 25
2.11.19. Gül, Sümbül, Karanfil 26
2.12. Kompozisyon 26
2.13. Milas Halılarında Kompozisyon İlkeleri 26
2.14. Milas Halı Desenlerindeki Zemin Kompozisyon Özellikleri: 26
2.14.1. 19. Yüzyıla Ait Milas Halısı 26
2.14.2. 19. Yüzyıla Ait Milas Halısı–2 27
2.14.3. 19.Yüzyıla Ait Milas Halısı–3 28
2.14.4. 18. Yüzyıla Ait Milas Halısı 29
2.14.5. 19. Yüzyıla Ait Milas Halısı 30
2.14.6. 19. Yüzyıla Ait Milas Halısı 31
2.14.7. 18. Yüzyıla Ait Milas Halısı 32
2.15. Halı Deseni Hazırlama 33
2.15.1. Desen Araştırma 33
2.15.2. Yararlanılacak Kaynaklar 33
2.16. Desen Tasarımı 34
2.16.1. Stilizasyon (Yalınlaştırma, Üsluplaştırma) 34
2.16.2. Modernizasyon 34
2.17. Halı Deseni Hazırlama Teknikleri 35
2.18. Desen Çiziminde Kullanılan Araç Gereçlerin Özellikleri 35
2.18.1. Halı Deseni Hazırlama İşlem Basamakları 35
2.19. Renk 37
2.19.1. Milas Halılarının Renk Özelliği 37
2.19.2. Halı Desenlerinde Renklendirme 37
2.20. Milas Halıları Desenleri 38
UYGULAMA FAALİYETİ 46
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 49
MODÜL DEĞERLENDİRME 51
CEVAP ANAHTARLARI 52
KAYNAKÇA 53

AÇIKLAMALAR

KOD	**215ESB425**
ALAN	**El Sanatları Teknolojisi**
DAL/MESLEK	**Halı Desinatörlüğü**
MODÜLÜN ADI	**Milas halısı desenleri**
MODÜLÜN TANIMI	Milas halı desenlerini araştırarak bilgi sahibi olabileceksiniz
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	Temel tasarım, kirkitli dokumalarda desen modüllerini almış olmak
YETERLİK	Milas Halısı Desenleri Çizmek
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç:** Bu modül ile; Milas Halıları konusunda bilgi sahibi olacak, uygun ortam ve araç-gereç hazırlandığında Halı desenleri hazırlayabileceksiniz. **Amaçlar:** **1.** Tekniğe uygun olarak Milas yöresi halıları hakkında bilgi sahibi olabileceksiniz **2.** Tekniğe uygun olarak Desen, motif ve kompozisyon hakkında bilgi sahibi olabilecek, Milas halılarının motif ve kompozisyon özelliklerine uygun desen çizebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Aydınlık ortam, görsel basılı kaynaklar, bilgisayar ve desen programları fon kartonu, makas, cetvel, kareli kâğıt, boya kalemi, kalem, silgi, guaj boya, samur fırça, ışıklı masa, aydınger veya parşömen kâğıdı ile toplu iğne, poşet dosya, telli dosya.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan, her faaliyet sonrasında o faaliyetle ilgili değerlendirme soruları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Modül içinde ve sonunda verilen öğretici sorularla edindiğiniz bilgileri pekiştirecek, uygulama örneklerini ve testleri gerekli süre içinde tamamlayarak etkili öğrenmeyi gerçekleştireceksiniz. Sırasıyla araştırma yaparak, grup çalışmalarına katılarak ve en son aşamada alan öğretmenlerine danışarak ölçme ve değerlendirme uygulamalarını gerçekleştiriniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci;

Sosyal bir varlık olan insanoğlunun nasıl ki, yeme,içme,giyinme gibi birtakım ihtiyaçları varsa; yaşamımızın büyük bir bölümünü geçirdiğimiz evimizin de örtünmeye ihtiyacı vardır.Bu ihtiyacı da büyük ölçüde halılar karşılamaktadır.Her ne kadar günümüzde makine halıları önem kazanıyor gibi görünse de,ilmek ilmek,nakış nakış tüm duyguların işlendiği el dokuması halılar önemini asla yitirmez.Her bir ilmesinde dokuyucunun el emeği göz nuru bulunan el halıları, gerek renkleri, gerekse desenleri ile adeta bir kitap niteliğindedir.

Milas yöresine özgü özellikler taşıyan Milas halılarının figür ve motifleri geçmişin izlerini yaşatmaktadır. Özel isimlerle anılan motifler, kendine yakışan renklerle de bütünleşince yöre halkının ne kadar zevkli ve duygulu olduğunu bize kanıtlar. Kendi çizdiği deseni, kendi boyadığı iplerle dokuyan Milas kadını, bugün de hala aynı titizlik ve özveri ile çalışarak, desen ve motif özelliklerini sonraki kuşaklara aktarma çabası içerisindedir.

Bu modülle, Milas halılarının dünyadaki yeri, ülkemizdeki yeri, ülke ekonomisine katkısı, desen ve renk özelliklerini öğrenerek; Milas halılarını diğer halılardan ayırt edebileceksiniz.

Bu modülde, Milas halı desenlerinin tarihi geçmişini ve desen özelliklerine göre Milas halı çeşitlerini öğreneceksiniz. Ayrıca desen, motif, kompozisyon, renk konusunda bilgi sahibi olacak, halı desen tasarımları yapabileceksiniz.

Eski ve yeni halılarının. fotoğraflarını incelediğimizde halı desen tasarımları çalışmalarınıza yardımcı olacaktır.

Başarılar

ÖĞRENME FAALİYETİ–1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgi ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda aydınlık ve temiz bir ortamda, Milas yöresi halıları hakkında bilgi sahibi olabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

Milas halıları konusunda sanal ortamda, kütüphanelerden, halılardan kaynak taraması yapınız.
Milas halı desenlerinin özelliklerini araştırınız.
Topladığınız dokümanları ve bilgileri rapor haline getiriniz.
Hazırladığınız raporu sınıf ortamında arkadaşlarınızla tartışınız.

1. MİLAS HALILARI

1.1 Milas Halılarının Tarihi Geçmişi

Doğu Türkistan'dan Anadolu'ya dek büyük bir haritada yaşama şansına sahip olmuş Türkmen boy ya da oymaklarının çok doğal yaşam biçimi, dokuma yaygılarında hayat bulmuştur. Türkmen topluluklarının, tarihin ilk dönemlerinden itibaren halı ve kilim dokumasını bilen, en güzel ve farklı örneklerini dünya uygarlığına kazandıran kültürel bir zenginliğe sahip olduğunu söylememiz mümkündür.

Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki Yörük ve aşiretlerde geleneksel olarak halı dokunmaktadır. Bunlardan Kayseri, Uşak, Hereke, Kula, Bergama, Gördes, Konya, Isparta, Sivas, Kırşehir başlıca halı merkezleridir.

Milas da 16.yüzyıldan itibaren Anadolu'nun tanınan halı merkezlerinden biri olmuş, burada dokunan halılar "Milas Halıları" olarak tüm ülkede ün yapmıştır.

Bu halıların kullanıldıkça değerinin artması ve antika değeri kazanması da ülke içinde ve ülke dışında tanınmasına yardımcı olan bir özelliktir.

Milaslı kadınlar tarafından özenle, en güzel renk ve desenlerle dokunan Milas halıları iç turizmin yoğunlaşmasından dolayı diğer halı merkezlerinin yanında haklı ününe kavuşmuştur. Eskidikçe değerinin artması ve ev dekorasyonuna uygun reng ve model

seçeneğinin fazla olması, Milas'ta olduğu kadar diğer yörelerdeki evlerde de Milas halılarının kullanımını arttırmıştır.

En güzel örneklerini 18. ve 19.yüzyılda gördüğümüz Milas halıları, bugün Sultanahmet Halı ve Kilim Müzesi (İst.), Türk ve İslam Eserleri Müzesi (İst.), Etnografya Müzesi (Ank.) ve Vakıflar Halı Kilim Deposu (Ank.) müzelerinde sergilenmektedir

1.2. Milas Halılarını Gruplandırma

Toplumun inançları doğrultusunda oluşan motifler küçük ve basit bir şekilden, madalyon gibi büyük ve karmaşık bir şekle kadar değişiklik göstermekte ve o toplumun kültürünü yansıtmaktadır.

Dokumacılar duygularını, düşüncelerini, inançlarını, gelenek ve göreneklerini dokudukları halılarda motifler yardımı ile anlatmakta ve bir sonraki kuşağa aktarmaktadır. Tarihi gelişimi süresince halılarda bitki ve hayvan motifleri, geometrik motifler, karışık şekiller ve sembolik motifler kullanılmıştır. Bu motifler birleşerek halının desenini oluşturmaktadır.

Genel olarak bir halının ilmeli kısımları orta kısım ve bordür olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır.

Orta kısımda yer alan desene göre de halılar üç grupta incelenmektedir.

Bunlardan birincisinde mihrap bulunur. Seccadeler mihraplı halılardır.

İkincisi ise göbekli ve köşe motifli halılardır. Bu halılarda ortada büyük bir göbek motifi bulunmakta ve göbek motifinin dörtte biri de köşelerde köşe motifi olarak yer almaktadır.

Üçüncü tip halılarda motifler serpme olarak yerleştirilmekte ve belli bir düzende tekrarlanarak orta kısım doldurulmaktadır.

Bordür hemen hemen tüm halılarda bulunmaktadır. Enli ve dar olmak üzere içe doğru birkaç kez tekrarlanmaktadır.

Milas halıları geniş bordürlü halılardır. Orta kısımları dar uzun bir dikdörtgen şeklindedir ve bu kısımda iri ve kare görünüşlü motifler yer almaktadır. Yörede bordür"sü", göbek"göl", köşe"eyme" olarak adlandırılır.

Milas halılarında kullanılan motif ve figürler: Ada Milas, Patlıcanlı, Cıngıllı Cafer, Tabaklı Cafer, Gemi Suyu, Eli Koynunda, Demirciler, Ladik gibi geçmişin izlerini taşıyan desenlerdir. Bordürlerine göre halı desenleri gruplandırılmaktadır.

1.2.1. Ada Milası Desenli Halılar

Kullanılan, bu motif adını ilk çağ dönemlerinde yörede yerleşmiş olan Karya uygarlığının kraliçesi "Ada"dan almaktadır. Ada milası motifi, halıların büyüklüğüne göre

tekli ya da ikili olarak dokunan bordürlerde kullanılmaktadır. Ada milasının çiçekleri karanfile benzediği için ”karanfilli” de denilmektedir. Bordürlerinde “ Ada milası” motifi “ kullanılan halıların orta kısımlarında en çok “baklaçiçeği”,”tavukayağı”,”cıngıllı Cafer” beraber ve “turunçlu göl” motifleri kullanılmaktadır.

Resim.1.1: Orta kısmında “ tavukayağı” ve “cıngıllı cafer” motifleri yer alan ada milası desenli bir halı

Aşağıdaki “Ada Milası”desenli halıda, çift bordür kullanılmış ve orta kısımda da sağdan sola doğru bir”Cıngıllı Cafer” ve orta kısımda ” Tavuk Ayağı” olmak üzere motifler sıralanmıştır.

Resim.1.2: Ada Milası desenli halı

Gemi suyu desenli halılarda, “Gemici Suyu” veya ”Gemi Suyu” da adlandırılan “Gemi Suyu” motifi, bordürlerde tekli ya da ikili olarak dokunmaktadır. Orta kısımlarında ise, “Turunçlu Göl”,”Tavuk Ayağı” ve “Cıngıllı Cafer” beraber “Elibelinde”(yörede elikoynunda) ve”Bakla çiçeği” motifleri yer almaktadır.

Resim.1.3: Gemi suyu desenli bir halı

Aşağıdaki halı örneğinin ortasında ”Bakla Çiçeği” motifi yer alan içten dışa doğru çift sıra “Gemi Suyu” motifinin kullanıldığı, dış bordüründe ise “Demirciler” deseni kullanılan bir halı

Resim.1.4: Gemi suyu desenli halı

1.2.2. Demirciler Desenli Halılar

”Demirciler” deseni birçok motifin bir araya gelmesi ile oluşmaktadır. Diğer motifler gibi bordürlerde kullanılan bu desen ayrıca, “El-turunç” ve “Anahtarlı Su” olarak da adlandırılmaktadır.

Resim.1.5: “Demirciler “ desenli “Bozalan” halısı

Bozalan yöresinde sıkça rastlanan bu halıda ortada “Tavuk Ayağı” motifi kullanılmış. Çift sıra ”Ada Milas” bordürden sonra dış bordürde “Demirciler” deseni yer almıştır.

Resim.1.6: Demirciler deseni detayı

1.2.3. Karaca Hisar Seccadeleri

Göbekli ve köşe motifli halılardır. Bu nedenle “Karacahisar göbeklisi”veya zemin renginin beyaz olmasından dolayı ”Karacahisar beyazı”da denmektedir. Bitkisel kaynaklı motifler kullanılır. Ortada bir göbek motifi, köşelerde ise göbek motifine benzer köşe motifleri vardır.

Resim.1.7: Karacahisar halısı(Karacahisar beyazı)

Karacahisar seccadeleri, göbekli ve madalyonlu desenlerle dokunup; çiçek yaprağı, dal gibi motiflerle süslenir. Zeminlerde beyaz ve kırmızı sıkça kullanılan renklerdir. Seccadeler koyunyununden imal edilmiş, sık düğümlü ve sağlam halılar olarak tanınmaktadır.

Resim 1.8: Karacahisar halısı(beyaz zeminli)

Resim 1.9: Karacahisar halısı(Aslanlı)

Karacahisar halıları desenlerinde diğerlerinden farklı olarak göbeği "Aslanlı"motifler de kullanılmaktadır. Serbest motifli desenlere en güzel örnektir.

Milas halılarında desen hazırlanırken, önce kaça kaç halı yapılacağı hesaplanır. Ölçü ve kalite belirlendikten sonra desen hazırlanır. Yöreye göre çözgü ipi kalınlığı standarttır ve 26-40 ölçüsü kullanılır.

Halı deseni bu kaliteye uygun olarak 10'luk desen kâğıtlarına çizilir. Desenin iyi boyanarak sunulması da çok önemlidir.

Bütün geleneksel el dokumalarında olduğu gibi Milas halılarında da desenler, yüzyıllar öncesinden gelen bir kültür mirasıyla hiçbir yere bakılmadan çoğunlukla ezbere yapılmaktadır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki uygulamaları yapınız.

İşlem Basamakları	**Öneriler**
➢ **"**Milas Halı Fotoğrafları Albümü" için ön hazırlık araştırması yapınız. ➢ Fotoğrafları bilgisayara yükleyin	➢ Yöredeki halıcılardan, camilerden, evlerden, antikacılardan Milas halılarını araştırınız. ➢ Kitaplardan, müzelerden internetten halıları araştırınız.
➢ Motiflerin anlamlarını araştırınız.	➢ Halı desenlerindeki motiflerin verdiği mesajları kitaplardan halı sahiplerinden araştırınız. ➢ Araştırdığınız motiflerin taşıdığı anlamları değerlendiriniz.
➢ Halıların kompozisyonlarını inceleyiniz.	➢ Kenar bordürlerindeki, köşe desenlerini orta göbek desenlerini ve serpme motiflerini inceleyiniz.
➢ "Milas Halı Fotoğrafları Albümü"nü hazırlamak için uygun çalışma ortamı hazırlayınız.	➢ Aydınlık ortam sağlayınız. ➢ Temiz ve düzgün bir masa hazırlayınız.
➢ "Milas Halı Fotoğrafları Albümü" nü oluşturmak için gerekli araç ve gereçleri hazırlayınız.	➢ Makas, kalem, cetvel, renkli fon kartonları, uhu renkli bantlar, poşet dosyalar, telli dosya hazırlayınız. ➢ Malzemelerin eksiksiz olmasına özen gösteriniz.
➢ Ölçülere uygun sayfaları hazırlayarak albümü oluşturunuz.	➢ 21x29 cm ölçülerinde renkli fon kartonlarını kesiniz ➢ Fotoğrafları orantılı bir şekilde kartona yapıştırınız.
➢ Fotoğrafın alt kısmına halı ile ilgili bilgileri yazınız.	➢ İki sayfayı arkalı önlü yapıştırıp, kenarlarına renkli bantlar yapıştırınız. ➢ Poşet dosyaya koyup telli dosyaya yerleştiriniz.
➢ Her sayfayı numaralandırınız.	➢ Temiz ve düzenli olunuz. ➢ Zamanı iyi kullanınız

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyetin sonunda hangi bilgileri kazandığınızı belirlemeniz için bir kısım doğru yanlış cümleler verilmiştir. Cümle doğru ise D, Cümle yanlış ise içine Y harfini işaretleyiniz.

1. ( ) Küçük ve basit bir şekilden, büyük ve karmaşık şekile kadar bütün motifler o toplumun kültürünü yansıtır.

2. ( ) Motiflerde, duygu, düşünce, inanç, gelenek, görenekler, motifler yardımı ile anlatılır ve bir sonraki kuşağa aktarılır.

3. ( ) Milas halılarında desen 10'luk kâğıtlara 26–40 ölçülerinde çizilir.

4. ( ) Tarihi gelişim sürecinde halılarda sadece bitki ve hayvan motifleri kullanılmıştır.

5. ( ) Milas halılarında kullanılan ejderha motifi, tabiat ötesi güçler ifade eder.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ediniz. Yanlış cevaplarınız için faaliyeti tekrar gözden geçiriniz. Cevaplarınızın hepsi doğru ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

UYGULAMALI TEST

Milas halıları desenleri araştırma sonucu uygulama faaliyetindeki çalışmaları tekrar ederek değerlendirme ölçeğine göre kendiniz veya arkadaşınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1.	Milas Halılarını araştırıp fotoğraflarını çektiniz mi?		
2.	Halı desenlerindeki motiflerin anlamlarının araştırmasını yaptınız mı?		
3.	Halı kompozisyon özelliklerini incelediniz mi?		
4.	Uygun çalışma ortamı hazırladınız mı?		
5.	Albümün hazırlanması için gerekli araç ve gereçleri getirdiniz mi?		
6.	Albüm sayfalarını ölçüye uygun kesip düzenlemesini yaptınız mı?		
7.	Halı ile ilgili bilgileri fotoğrafın alt kısmına yazdınız mı?		
8.	Albüm sayfalarını dosyaladınız mı?		
9.	Zamanlamaya dikkat ettiniz mi?		
10.	Hazırlanan ürünü temiz ve düzgün hazırlayabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapmış olduğunuz değerlendirme sonucunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetlerini tekrar ediniz. Cevaplarınızın hepsi evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda, aydınlık ve temiz bir ortamda desen, motif ve kompozisyon hakkında bilgi sahibi olabilecek, Milas halılarının motif ve kompozisyon özelliklerini öğrenebileceksiniz. Ayrıca desen çizim çalışmaları yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

Desen ve öğeleri hakkında kaynak taraması yapınız.
Motif ve motif çeşitleri hakkında araştırma yapınız.
Kompozisyon ve ilkeleri ile ilgili araştırma yapınız.
Milas halı desenlerinde kullanılan motifleri araştırıp fotoğraflarını çekiniz, motiflerin anlamlarını öğreniniz.
Halı deseni hazırlamak için araç gereçleri hazırlayınız.
Toplanan bilgileri rapor şeklinde hazırlayıp, sınıfa getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.

2. MİLAS HALI DESENLERİ

2.1. Desen

Bir nesnenin yüzeyinde görünen çizgi, renk ve şekillerden oluşan süslemeye veya görüntüye desen denir.

Halıcılıkta desen; yapılması istenen halının daha önceden düşünülerek kalitesine uygun olarak çizilmiş, milimetrik kareli kağıtların renklendirilmesi şeklinde hazırlanmış resimlerine denir.

Kareli kağıtlar üzerinde her küçük kare halıda bir düğümdür.
1 dm2 ye atılan düğüm sayısı halının kalitesini gösterir.

2.2. Halı Dokumada Desenin Önemi

Halılara milli bir özellik kazandıran unsur, onların desen karakteridir.

Her milletin sanatının öz kaynaklarından, kültüründen gelenek ve göreneklerinin sentezinden desen karakterleri doğmuştur.

Halıyı basit bir ev eşyası olmaktan kurtaran, onu yılların kültür birikimini yansıtan karakteridir.

Çeşitli yörelerdeki gelenek, sosyal ve kültürel farklılıkları halı sanatına desen yönünden çeşitlilik kazandırmıştır.

2.3. Halılarda Kullanılan Desen Tipleri

Mihraplı Desenler: Halı ve seccadelerde değişik formlarda mihrap desenleri kullanılır.

Serpme Desenler: Desenin zemin kısmında ortada tamamen serbest olan çiçek, dal ve yapraklardan oluşan desenlerdir.

Köşe Desenleri: İnce dal, çiçek ve yapraklardan oluşan sarmaşıklar, görünümlü sıra sıra dizilmiş çiçek desenleri.

Aynalık Desenleri: Dikdörtgen formdaki bu bölüm ince bir çerçeve ile çevrilir. Çerçeve içinde çiçek veya geometrik motifler kullanılır. Aynalık zeminde; çiçekli sarmaşık gibi motiflerden üsluplaştırılmış desenler kullanılır.

Göbek Desenleri: Çiçek, dal ve yapraklardan oluşan desenlerdir.

Bordür Desenleri: Çiçek sarmaşıkları, yapraklar, geometrik şekillerden, serbest stillerden motiflerinden den oluşturulan desenlerdir

2.4. Kalitelerine Göre Desenler 2 Gruba Ayrılır:

Kare kaliteli desenler: Bu desenlerle her 10 cm deki tel sayısı ile her 10 cm deki sıra sayısı birbirine eşittir.

Dikdörtgen Kaliteli Desen: Her 10 cm deki tel sayısı ile her 10 cm deki sıra sayısı birbirinden farklıdır.

2.5. Milas Halı Desenleri

Milas bölgesinin karakteristik özelliğini en iyi şekilde aksettiren, halı türleri içinde dört değişik halı grubu dikkatimizi çeker.

2.5.1. 1.Grup Halılar

İlk ve en önemli grubun temsilcisi olarak Türk ve İslam Eserler Müzesi'nin deposunda bulunan Milas halılarıdır.

18. yüzyılda dokunduğu tahmin edilen bu halıların zemin kompozisyonu beş tane kolonun yan yana sıralanmasından oluşmaktadır. Her kolonun içindeki nakışlar aynıdır. Bugün yörede halen bu nakısa "Gemili Su" veya "Gemici Suyu" denir.

Bu desenler yan yana sıralanmış, aralarına da stilize edilmiş küçük motifler yerleştirilmiştir. Kolonları, kontur çizgisi gibi ayıran ve etrafını saran şeritlerin içindeki motife Milas'ın Karacahisar, Bozalan, Türk evleri köylerinde "Alaca Boncuk" denir. Halı zemininin dışını çevreleyen üçgen şeklindeki motiflere de yörede "Çentik" adı verilir.

2.5.2. 2.Grup Halılar

Milas'ın daha çok Bozalan ve Karaçalı İşar köylerinde dokunan Ada Milas halılarıdır. Üç küçük kenar bordür ile bir tane büyük bordürün olduğu halıda, zemini oluşturan kısım bordürlerin tamamından daha küçüktür. Geniş kenar bordürü üzerindeki gemici motifi yöresel özellik taşır. Halının başlangıcındaki ince kenar suyunda görülen yaprak motiflerine, yörenin tabiri ile "Heybe Yanışı" denir. Zemin üzerinde olan stilize edilmiş bitkisel ve geometrik desenler de, simetri olmayan bir üslupta zemine yerleştirilmiştir.

2.5.3. 3.Grup Halılar

Ada Milasların nadir rastlanan örneklerindendir. Başlangıçta dar bir kenar bordür ile halının ana zemininden daha büyük bir alanı kaplayan iki tane geniş bordürü vardır. Geniş bordürler her iki tarafını saran ince ve dar şeritler ile çevrelenmiştir. Ana zeminin içindeki kenarlara yapılmış küçük nakışlara yörede "Bakla Çiçeği" denir.

2.5.4. 4.Grup Halılar

Klasik desendeki tipik bir Milas halısıdır. Halının başlangıç kısmında iki tane ince su, hemen yanında etrafı ince şeritler ile çevrilmiş büyük bir bordürü vardır. Üçgen şeklinde olan ince şeritlerin içinde yer alan motife yörede ve özellikle Milas'ın Türkevleri köyünde "Çentik" ya da "Testere" denir.

Milas halı desenlerinin isimlerini şu kategorilerde incelemek mümkündür.

2.6. Klasik Ada Milas Desen İsimleri

Anahtarlı Cafer
Ada Milas
Baklaçiçeği
Başaklı
Boncuklu muska
Cafer molla iğnesi
Caferli
Cennet süpürgesi
Cep
Ceviz yaprağı (kabuksuz)
Cıngıllı Cafer
Cinli
Dokuz göllü
Donaya

Eli koynunda
Eski su gemi suyu
Feslice
Heybe göllü
Horozlu göllü
Hayat ağacı
İbrik
Kabuksuz böcek
Kandilli göl
Kağıt suyu
Karanfilli Ada Milas
Karanfil suyu
Testere
Kedi izi (gölcük)
Kertenkele kuyruğu
Kirmanlı su
Koçboynuzu
Kolon suyu
Köpek izi
Peşkir suyu
Sandıklı göl
Sarıklı
Sekiz dalga
Selvili su
Süpürge suyu
Şişeli
Tabaklı
Tabakalı kabuksuz
Tabakalı sandıklı
Tablalı Cafer
Tablalı yollu Cafer
Tahtacı Ada Milas
Tahtacı Milas
Tarak
Taraklı su
Testereli
Testereli gemi suyu
Tosbağa (kabuksuz)
Ülkercik
Üzümlü
Yengeç
Yılanlı göl
Yıldız
Yıldızlı su
Zambaklı göl

2.6.1. Karacahisar, Karaova, Magri'ye Özgü Desen İsimleri

Aynalı eğmesi
Ayşe Dudu suyu
Bolsak eğme
Çıblak eğme
Çifte güllü
Darbulla eğmesi
Eğmeli Göllü
Isparta göllü
Kara Ayşe eğmesi
Karadam eğmesi
Karpuzlu göl
Kelle
Ladik
Minareli su
Pabuçlu göl
Sülüklü su
Üç güllü su
Yapraklı su
Yeni köy güllü
Yeşil eğme

Desenlerin anlamına gelince, halı ve kilim dokunan tüm ülkeleri ilgilendiren uluslar arası desenler olduğu gibi, sadece o ülkeye ait her yörede kullanılan ve aynı manayı içeren ulusal kimlikli desenler de vardır.

2.7. Milas Halılarının Desenlerine Göre Anlamları

2.7.1. Yılanlı Göl

Mazı'nın mahallesi olan çocuk mezarlığı köyünde, halı dokuyan kadının çocuğunu yılan sokar. Bunun üzerine dokuyucu kadın dokuduğu halıya yılan deseni işler ve bu desen köyün desenleri arasına girmiş olur.

2.7.2. Gemi Suyu

Giden geminin arkasında bıraktığı izden esinlenerek verilmiş isimdir.

2.7.3. Anfora

Denizden çıkarılan eski şarap küplerinden esinlenerek yapılmış bir desendir.

2.7.4. Yengeç

Özellikle Ada Milas halılarında kullanılan bir desendir. Bu deseni kullanan yörelerin denizle içli dışlı oluşu bu deseni halı dokuyanlar karşısında aşina kılmıştır.

2.7.5. Mazı Cafer

Mazı köyünde kirman yapan meşhur kirman ustasının yaptığı kirmanların ip eğiren kadın tarafından üstten görünüşünün halıya motif olarak işlenmesinden ortaya çıkmış bir desendir.

2.7.6. Cıngıllı Cafer

Mazı Cafer'ine çıngırak ve süs takılarak, özellikle çobanların kullandığı Cafer tipi kirmanı resimlediği söylenmektedir.

2.7.7. Göl

Milas yöresinde halının orta kısmına, yani genel olarak zemin diye adlandırdığımız kısmına göl denilmektedir. Halı ister mihraplı, ister mihrapsız, ister göbekli olsun, göl tabiri hepsi için geçerlidir.

2.7.8. Su

Bordüre genel olarak su denilmektedir. Kadınlarımızın yarattığı değer olan bu inanılmaz desenlerin hepsinin gerçek öyküleri yaşanan hayatın derinliklerinden koparak günümüze ulaşmışlardır.

2.8. Motif:

Motif, Fransızca bir kelime olup, Türkçe karşılığı "arge" dir. Kendi başına bir bütün olmakla beraber süslemenin bütünlüğünü oluşturan desenin bütün özelliklerini bir araya toplayan en küçük parçasıdır.

Desene oluşturan biçimlerin her birine motif denir. Bir motif ne kadar güzel olursa olsun yerinde kullanılmazsa iyi sonuç vermez. Kompozisyon oluştururken motiflerin özellikleri karakterleri birbirine uygun olmalıdır.

Motif; tüm halı ya da kilim dokuma desenlerinde görülen süsleme unsurlarından bir tanesidir. Motif, büyük bir çiçek veya büyük bir yıldızda olabilir.

Resim 2.1.

2.9. Milas Halı Desenlerinde Kullanılan Motifler:

Türk dokumalarında estetik bir görünüm sağlamak amacıyla herhangi bir nesne veya obje motif olarak kullanılmaktadır. Motifler kullanılırken estetik görünümlü ve fonksiyonel olmalıdır. Motif, süslemeyi oluşturan temel birimdir. Motifler bağımsız olarak kullanıldığı gibi çeşitli biçimlerde tekrarlanarak daha büyük motifler, sular ya da yüzey kompozisyonları elde edilir. Türk dokuma sanatında motifler duygu, düşünce ve hayata bakışı ince bir estetik anlayışı ile üretime aktarmışlardır.

2.9.1. Geometrik Motifler:

Çizgi (Düz, eğri, zigzag)
Nokta
Üçgen
Dikdörtgen
Kare
Daire
Beşgen
Altıgen
Sekizgen
Yıldız

2.9.2. Bitkisel Motifler:

Yaprak Motifler: Sarmaşık, gül yaprağı, yonca
Çiçek Motifleri: Lale, karanfil, gül, sümbül, top çiçekler, sarmaşık çiçekler, tomurcuklar
Dal Motifleri: Düz, kıvrımlı, zigzag dallar, filizler
Sap Motifleri: Çiçek, yaprak ve dalları birbirine bağlayan motiflerdir.

2.9.3. Hayvansal Motifler:

Aslan, Kuş (Kartal, Tavus Kuşu),Akrep.

2.10. Motiflerin Özellikleri ve Anlamları

Halıların üzerinde gördüğümüz desenlerin motifleri, yüzyılların kültürel birikimi sonunda atasözlerimiz gibi özdeyişler haline gelmiştir. Halının üstündeki her motifin, her desenin bir adı, bir anlamı bulunmaktadır.

Halıyı satan kişi bu motifleri ve anlamlarını, halının adını bildiği zaman sattığı halı, alıcı için cazip olacaktır. Halıyı alan kişide ister istemez bu desen ve renklerin anlamını merak edecektir.

Halı kültürü göçebe Türk kavimlerinin insanlığa bir armağanıdır. Halı Türk kültürü ile özdeşleşmiş bir ev eşyasıdır.

Bir halıya baktığınızda üzerindeki renkler ve motifler bir şeyler anlatmak ister gibidir. Anadolu insanı neşesini hüznünü derdini sevincini düğüm düğüm, renk renk halılarda anlatır. Tabiatın güzelliklerini halısı ile ölümsüzlüğe ulaştırır.

Sonuç olarak Milas halılarımızda kullanılan motifler Anadolu'daki genç kızlarımızın, bayanlarımızın içinde kalanları hep dile getirmiştir. Bastırılan düşüncelerin, Anadolu insanının gönül zenginliğinin bir aynası olmuştur.

2.11. Milas Kullanılan Motifler Yöresel Anlamları

2.11.1. Yaprak

Doğum ve ölümü ifade eder. Düşen yaprak ölümü, filizlenen yaprak ise doğumu anlatır, ilkbaharda yeşillenen yapraklar doğanın yeniden doğuşunun göstergesidir, sonbaharda düşen yapraklar ise ölümün ifadesidir. Bu anlamlarda Ada Milas halılarına işlenmiştir.

Resim 2.2: Yaprak motifi

2.11.2. Ok

Cesaretin ve korkusuzluğun sembolüdür. İslamiyet öncesi ve sonrası kültürümüzde "ok-yay" motifi çok önemsenmiştir. Halk arasında da bu değerin önemi yine halı motiflerine yansımıştır

2.11.3. Koçboynuzu

Güç ve güzelliği simgeler. Küçükbaş hayvancılıkla uğraşan Milas yöresi halkı yine bunu halılarına yansıtmıştır.

Resim 2.3: Koçboynuzu

2.11.4. Göz

Kötülüklere karşı koruyan genelde mavi renkli olan noktalardır. Genellikle evlenme çağında olan güzel ve genç kızlar annelerinin ısrarıyla ve kendi istekleriyle halılarına göz motifini sıklıkla işlemişlerdir. Çünkü anneleri kızlarına kötü ve kem bakışların bu şekilde engelleneceğine inanmaktadırlar.

Resim 2.4: Göz motifi

2.11.5. Kartal

Gökyüzüne hâkim, bulutların üzerinde uçan, sağlığın ve özgürlüğün sembolüdür.

Resim 2.5: Kartal motifi

2.11.6. Başak

Tarımla uğraşan Milas yöresi insanı yine halılarına başak motifini sıklıkla işlemişlerdir. Toprağın doğumunun ve bereketin ana sembolüdür. Haşatın yapıldığı dönemde ne kadar çok verim alınırsa, o dönemde halı dokuyan bayanlar ve genç kızlar halılarına bu motifleri sıklıkla işlerlerdi.

2.11.7. Muska

Türkmen ve Yörük yapımı halılarda koruyucu nitelikte olup, kötü ve kem gözlere karşı sahibini ve kullanan insanı koruması amacıyla yapılmıştır. Muska motifi daha çok yanışlı halı olarak bilinen Türkmen ve Yörük yapımı halılarda bir sandık motifi içine yerleştirilerek dokunur.

2.11.8. Hayat Ağacı

Dünya ile gökyüzü arasındaki basamakları simgeler.

Resim 2.6: Hayat ağacı motifi

2.11.9. Yonca Yaprağı

Şans ve kısmeti simgeler. Yeni evlenen veya evlenmek isteyen genç kızlar tarafından halılara işlenmiştir. Bunun sebebi, evlenmek isteyen kızların kısmetinin açık olmasıdır. Yeni evlene bayanların bunu halılarına işleme sebebi ise, evliliklerinin şans getirme isteğidir.

2.11.10. Sandık

Evlilik öncesi kıza verilen çeyiz sandığı bir genç kızın gelecekten olan beklentilerini anlatır. Bu sebeple evlenmek isteyen genç kızlar hayallerini, isteklerini, beklentilerini anlatmak amacıyla bu motifi halılarına işlemişlerdir.

Resim 2.7: Sandık motifi

2.11.11. Yıldız

Yıldız mutluluğun sembolüdür. Dünya ile yıldızlar arasındaki mesafe kadar kendilerini mutluluğu uzak gören bayanlarımız ve genç kızlarımız mutluluğu kendine yakınlaştırmayı istemişlerdir. Bu isteklerini de halılarına işledikleri yıldız motifiyle göstermişlerdir.

Resim 2.8: Yıldız motifi

2.11.12. Saç Bağı Motifi

Bu motif evliliği sembol eder. Bazen de ölümsüzlüğe olan istekliliği anlatır. Bir genç kızın sonsuza kadar seveceği ve gönül verdiği birisiyle olan yaşama isteğini anlatır. Bir genç kızın "minder" adı verilen küçük boyutlu halı üzerine saça bağı motifini işleyerek sevdiği gence vermesi, "Ben sana gönlümü verdim, bağladım" anlamına gelmektedir.

Resim 2.9: Saç bağı motifi

2.11.13. Suyolu Motifi

Suyun insan hayatındaki önemini anlatır. Halının ortasındaki motifi çerçeveleyen alan üzerinde, yani halının suyu adı verilen kısımda bulunur. Her Ada Milas halısında bulunan bir motiftir.

Resim 2.10: Su yolu motifi

2.11.14. Çiçek

Cennetin simgesidir. Çiçek motifinin çeşitleri de vardır. Menekşe, baklaçiçeği, armut çiçeği, yıldız çiçeği, lale, gül, karanfil motifiler Ada Milas halılarında sıklıkla kullanılan çiçek motiflerindendir.

Resim 2.11: Menekşe

Resim 2.12: Gül

2.11.15: Lale

Kutsal bir anlam ifade eder. Lale motifi tek başına işlendiği gibi, lale döneminde karakteristik hale geldiği şekliyle çoğu kez, lale ve karanfil beraber kullanılır.

Resim 2.13: Lale

2.11.16. Aslan

Gücün ve cesaretin sembolüdür. Ada Milas halılarında en çok Karacahisar köyünde dokunan halılarda sıklıkla kullanılan bir motiftir

Resim 2.14: Aslan

2.11.17. Pıtrak Bitkisi Motifi

Milas'ta özellikle yazın buğday kaldırma vaktinde çok çıkan bu bitki, bolluğun ve bereketin sembolü olarak halılara yansımıştır. Ayrıca bu bitkinin dışı dikenli biryapıya sahip olduğu için kem bakışları savuşturduğuna ve bakan kişinin yine bakışların kendisine tesir ettirdiğine inanılır.

Resim 2.15: Pıtrak

2.11.18. Ejderha

Tabiat ötesi güçleri ifade eder.

Resim 2.16: Ejderha

2.11.19. Gül, Sümbül, Karanfil

Cenneti ve dünyevi güzellikleri

2.12. Kompozisyon

Kompozisyon, sanat ürününü oluşturan öğelerin belirli düzen bağıntıları içinde bir araya getirilmesi sonucu ortaya çıkan yapıttır.

Halı desenleride motiflerin belirli düzen bağıntıları içinde bir araya getirilmesi ile oluşan bir kompozisyondur.

Halı deseni kompozisyonu oluştururken, biçimlendirme çalışmalarında aşağıdaki öğelere dikkat edilerek çalışmalar yapılırsa desen kompozisyonları estetik açıdan düzenlenmiş olacaktır.

2.13. Milas Halılarında Kompozisyon İlkeleri

Milas halı desenleri ince küçük desenlerde olabilir, geniş kalın desenlerde olabilir. Halılarda renk, biçim, tonlama, yön, aralık, motif bakımından denge oluşturulmuştur.

Halıların bordürlerinde ve aynalıkta, mihrap köşelerinde tam tekrar, tekrar, değişken tekrar ilkeleri uygulanmaktadır.

Halıların desenlerinde birlik ilkesi kullanarak desenlerde hareketlilik sağlanmış monotonluluktan uzaklaşılmıştır.

Motiflerin biçimleri, renkleri, büyüklükleri, uygunluk ilkesi uygulanarak bir araya getirildiğinde uyumlu bir düzen oluşturulmuştur. Zemin kompozisyonundaki bazı bölümlerin desenleri ön plana çıkartılarak egemenlik ilkesi uygulanmıştır.

2.14. Milas Halı Desenlerindeki Zemin Kompozisyon Özellikleri:

El dokuması halılarda desen, genellikle bordür ve orta zemin olmak üzere iki asıl bölümden oluşur, bu bölümler kendi yöresel motifleri ile doldurularak deseni oluştururlar.

Milas halı dokumalarında kullanılan motiflerin özelliklerini Milas halılarını inceleyerek gözlemleyelim:

2.14.1. 19. Yüzyıla Ait Milas Halısı

117x170 cm ebatlarındadır.
30x40 kalitelidir.
Kullanılan motifler: Mekik, Akarsu motifi, Elibelinde Ağaç, Gül, Hayat ağacı, Nişte muska

Bu halının zemininde nişteki muska adı verilen hayat ağacı ve ejderha motifleri yer almaktadır.

İç bordürlerde, aynı tema daha stilize bir şekilde işlenmektedir. Yerel dilde yaprak, kurbağa ya da mekik adı verilen ağaç ve ejderha motifleri, sırasıyla akarsu şeklinde yerleştirilmiştir. Bu kompozisyon, uzun ve bereketli bir hayatı simgelemektedir.

Dış bordür, doğurganlığın dişi simgesi olan Elibelinde motifleri ile süslenmiştir.

Resim 2.17: Milas halısı

İstanbul Vakıflar halı müzesinde bulunmaktadır.

2.14.2. 19. Yüzyıla Ait Milas Halısı–2

- 117x156 cm ebatlarındadır.
- 25x40 kalitelidir.
- Kullanılan motifler, dulavrat otu, gül, lale, karanfil, akarsu

Halının zemini, gül, karanfil, lale ve dulavrat otu motiflerinden oluşmaktadır. Bordür üzeride, karanfil ve lale motifleri kullanılmıştır. Kenar çerçeveleri, gül ve dulavrat motifleri ile süslenmiştir

Resim 2.18: Milas halısı
İstanbul Türk ve İslam eserleri müzesinde bulunmaktadır.

2.14.3. 19.Yüzyıla Ait Milas Halısı–3

İstanbul Türk ve İslam eserleri müzesinde bulunmaktadır.
103x152 cm ebatlarındadır.
30x40 kalitelidir.
Kullanılan motifler; Ejderha, lale, hayat ağacı, gül, karanfil, akarsu, çengel.

Halının zemini, gül, karanfil ve lale motifleri ile sembolize edilen cennet bahçesinin ortasına yerleştirilmiş hayat ağacı ile süslenmiştir. Bordür, yerel dilde yaprak ve kurbağa ya da mekik olarak adlandırılan ve akarsu şeklinde yerleştirilmiş olan ağaç ve ejderha motiflerinden oluşmaktadır. Bu kompozisyon, uzun ve bereketli bir ömrü simgelemektedir.

Resim 2.19: Milas halısı

2.14.4. 18. Yüzyıla Ait Milas Halısı

New York Metropoliten Sanat Müzesinde bulunmaktadır.
157x217 cm ebatlarındadır.
26x33 kalitelidir.
Kullanılan motifler; yıldız, göz, gül şeklinde fiyonk, elma çiçeği, karanfil, hayat ağacı, ejderha, kuş, kantaron, rozet, hayat ağacı, kuş, ejderha ve yıldız motifleri.

Elma ağacı çiçekleri ve gül şeklindeki rozetlerle çevrelenen göbek modelini oluşturacak şekilde düzenlenmiştir. İnce bordüründe kullanılan kalp şeklindeki yapraklar ile karanfiller, Milas yöresinin karakteristik motifleridir. Geniş bordür, kantaron, elma ağacı çiçeği, rozet ve göz motifleriyle süslenmiştir.

Resim 2.20. Milas halısı

2.14.5. 19. Yüzyıla Ait Milas Halısı

İstanbul Türk ve İslam Eserleri müzesinde bulunmaktadır.
120x173 cm ebatlarındadır.
30x40 kalitelidir.
Kullanılan motifler; Ağaç, Çengel, Ejderha, Hayatağacı, Karanfil gül, dulavratotu, mekik, yaprak, kurbağa.

Halıda hayat ağacı temasının üç değişik yorumu göze çarpmaktadır. Üst kısmında yer alan hayat ağacı teması, ortada ejderhalı büyük bir yaprak ile ifade edilmiş dulavrat motifleri ile korumaya alınmıştır. Alt kısmın ortasında yer alan ağaç yapraklarına ejderha şekli verilmiştir. Aynı temanın oldukça stilize bir şekli, bordür üzerinde gösterilmiştir. Yerel dilde yaprak, kurbağa ya da mekik olarak adlandırılan motifler, sırasıyla hayat ağacı ve ejderhayı temsil etmek için kullanılmıştır. Motiflerin akan su şeklinde yerleştirilmiş olması, uzun ve bereketli bir ömrü ifade etmektedir.

Resim 2.21: Milas halısı

2.14.6. 19. Yüzyıla Ait Milas Halısı

İstanbul Türk ve İslam eserleri müzesinde bulunmaktadır.
110x165 cm ebatlarındadır.
30x40 kalitelidir
Kullanılan motifler; Karanfilengel, çiçek demeti, canavar ayakları, hayat ağacı, gül.

Ana tema, canavar ayakları ve çengel motifleri ile korunan bir hayat ağacıdır. İç kısmında yer alan çerçeveler, karanfil motifleri ile süslenmiştir. Bordür, karanfil, gül ve laleye benzer çiçeklerden oluşan demetler ile süslenmiştir.

Resim 2.22: Milas halısı

2.14.7. 18. Yüzyıla Ait Milas Halısı

Özel koleksiyondur.
112x160 cm ebatlarındadır.
40x40 kalitelidir.
Kullanılan motifler; LaleDulavratotuHayat ağacı Nişte yer alan muska, Karanfil, Kuş, Gül, muska

Bu halıda yeniden dünyaya gelme ve ölümsüzlüğü simgeleyen hayat ağacı motifi, tütün fideleri şeklini hatırlatmaktadır. Kuş motifi, yaşamı ve ruhu temsil etmektedir. Nişte yer alan muska olarak adlandırılan ejderha motifleri, hayat ağacını korumaktadır. Dulavratotu motifi, koruma amacıyla kullanılmıştır. Bordür, gül, karanfil ve lale motifleri ile bezenmiştir.

Resim 2.23: Milas halısı

2.15. Halı Deseni Hazırlama

El dokuması halılar birer sanat ürünü görüntüsü içinde genellikle yaşadığımız mekânlara serdiğimiz yaygılardır. Halılar, üzerindeki deseniyle halk kültürünü yansıtan birer sanat ürünüdür. Desen tasarımı yapmak çok önemlidir, önemli bir sorumluluk yükler.

2.15.1. Desen Araştırma

Her yörenin kendine özgü desen özelliği vardır. El dokuması halıların yöresel desenleri zaman içinde değişikliğe uğrayabilir, fakat kültürel özelliklerinin korunması gerekmektedir. Bu nedenle eski halıları araştırıp, desenlerini günümüze kazandırmak gerekmektedir.

2.15.2. Yararlanılacak Kaynaklar

Eski halılara baktığımızda halıların desenlerinin ve dokumanın daha ince, daha zarif, daha canlı olduğunu görüyoruz. Halılar incelenir fotoğrafları çekilerek, bilgisayara aktarılır, desenleri modernize edilerek, milimetrik kâğıda düzenleme yapılabilir.

Yararlanılacak kaynaklar aşağıda sıralanmıştır

Yöresel özelliği olan önceden dokunmuş halılar; Cami, müze, antikacılarda bulunan tarihi sanat değeri olan halılar arka yüzlerine bakarak desen milimetrik kâğıtlara çıkartılabilir.
Daha önce dokunmuş halıların fotoğrafları
Halıların slâyt çekimleri
Halı katalogları, broşürler, kitaplar gibi basılı kaynaklardan halı ve motif resimleri.
Sanal ortamda araştırılmış halı fotoğrafları.
Geometrik biçimler
Soyut biçimler.
Doğadaki bitkiler, hayvan figürleri.
Eşyalar, araçlar, insan yapısı nesneler.
Halıların resmedildiği tablo ve minyatürler yada bunların resimleri

Eski halılara baktığımızda halıların desenlerinin ve dokumanın daha ince, daha zarif, daha canlı olduğunu görüyoruz. Renk uyumuna önem veren Anadolu kadını gergefinde, tezgâhında tutam tutam renkleri nasıl uyumlu zevkli işlemiş, tabiat güzelliklerini (çiçeği, yaprağı, dalı, ağaçları) halısının deseninde kullanmıştır.

2.16. Desen Tasarımı

Halı tasarımı için genel fikirler tespit edildikten sonra tasarıma başlanır. Halı deseni tasarımı yapmak özgürce resim yapmaktan biraz farklıdır. Kareli kâğıtlara desenler hazırlanır. Her kare çözgü çiftlerine atılan bir düğüm demektir. Kullanılan ipliğin kalınlığına göre, düğümlerin büyüklüğü de değişir. Halının 10cm yatayında ve 10 cm dikeyinde düğüm sayısı ne kadar çok ise, halıda ayrıntılı ve karmaşık desenleri dokuma olanağı o kadar artar.

Desen tasarımları yaparken stilizasyon ve modernizasyon tekniklerinden faydalanılır.

2.16.1. Stilizasyon (Yalınlaştırma, Üsluplaştırma)

Stilizasyon yöntemi; Çanlı ya da cansız varlıkların biçimlerini, karakterlerine bağlı olarak uygulama tekniğine ve amaca uygun biçimde yalınlaştırmak ve sadeleştirmek demektir. Stilizasyon sonucunda elde edilen biçim doğal gerçekliği aynen yansıtmaz, fakat o nesneyi anımsatır.

Halı dokumada kullanılabilecek olan bitki, hayvan, eşya, ev ve benzeri nesneler motif olarak kullanıldığında bunların biçimlerini dokunabilecek şekilde sadeleştirmek, yalınlaştırmak zorunludur.

Nesnelerin biçimlerini dokuma tekniğine uyarlamakta stilizasyon zorunluluğu önemli ise de, Türklerin İslam dinine girdikten sonra desenlerde hayvan figürlerini kullanmama biçimleri üsluplaştırarak sanat yapma anlayışını oluşturmuştur.

2.16.2. Modernizasyon

Geçmişte yapılmış değerli olarak kabul edilen ürünlerin yaşanılan çağın teknik olanaklarına, gereksinimlerine beğeni ve anlayışlarına göre, karakterini bozmadan yeniden düzenlenmesi yada biçimlendirilmesine modernizasyon denir.

Geçmiş yıllarda dokunmuş, değerli olarak kabul edilen halıların desenleri modernize edilebilir.

Seçilen üründeki deseni modernize yaparken; kişinin zevkine göre bazı motifleri çıkararak ya da bazı motifler ekleyerek desende değişiklikler yapılabilir.

Seçilen üründeki deseni modernize yaparken; kişinin zevkine göre bazı motifleri çıkararak ya da bazı motifler ekleyerek desende değişiklikler yapılabilir.

Modernize yaparken dikkat edilecek noktalar:

Desenin ayırt edici özelliklerini incelemek.
Günün beğeni ve anlayışını yansıtmak.
Amaca uygun olarak deseni hazırlamak.
Kullanılacak araç –gereç ve teknik olanakları göz önünde bulundurmak.
Desenin karakterini bozmamak.

2.17. Halı Deseni Hazırlama Teknikleri

Halı desenleri hazırlarken desen kompozisyonu doğrudan doğruya kareli kâğıdın yüzüne çizilebilir (dokumaya uygun kareli kâğıt).
Parşömen kâğıdına halı kompozisyonu oluşturup deseni çizdikten sonra kareli kâğıdın arkasına aktarılarak, ışıklı masada motif sınırları kareli kâğıdın ön kısmına çizilerek de desen hazırlanabilir.
Halı resimleri üzerinden bilgisayar ortamında kareli desen çıkarılabilir.

2.18. Desen Çiziminde Kullanılan Araç Gereçlerin Özellikleri

Kurşun Kalem: Ahşap boru içine yerleştirilmiş bir grafit çubuktan oluşan çizim ve yazım aracı. Silip düzenleme olanağı vardır. Yumuşak ve kolay çizim yapan 2B-no tercih edilir.
Silgi: Kurşun kalemlerle çalışılan desenlerde gereksiz ve yanlış çizgileri temizlemede kullanılan lastik bir gereçtir. Desen çalışmalarında iyi kaliteli, kağıdı yırtmayacak kirletmeyecek yumuşak ve beyaz silgiler kullanmak gerekir.
Kâğıt: Kâğıdın niteliği ham maddesine bağlıdır. Kâğıt selüloz elyafının birleşmesinden oluşur. Desen tasarımında bir yüzeyi yağlı ince parşömen kâğıtları ve milimetrik kareli kâğıtlar kullanılır.
Cetvel: Motifleri oran orantıda 30 cm. cetvel kullanılır.
Bant: Motifleri parşömen kâğıdına yapıştırmak için kullanılır.
Toplu iğne: Parşömen kâğıdını milimetrik kâğıda tutturmak için kullanılır.

2.18.1. Halı Deseni Hazırlama İşlem Basamakları

Dokunacak halının ölçülerini belirleyiniz.
Tezgâhta daha önce dokunmuş halılarda 10 cm yataydaki ve 10 cm dikeydeki düğüm sayılarını belirleyiniz.
Elde bulunan ipleri veya bulunabilecek ip renklerini belirleyiniz.
Milas yöresi halı örneklerini inceleyiniz.
Yöre halılarının desen, motif ve renkleri neler? Öğreniniz.
Halı kompozisyonu dikey ortadan simetrik, yatay ortadan simetrik, ¼ simetrik veya simetri olmayan bir desen olabilir.
Halıda kenar bordürü olacaksa, bordür deseni hazırlayınız.
Halının zemininde kompozisyonda motifler yan yana sıralanabilir, ortası göbekli kenarları serpme veya köşe motifli ortası göbekli olabilir. Hangi stil Milas halısı olacaksa o kompozisyonu belirleyiniz.
Halı tasarımı için genel fikirler tespit edildikten sonra tasarıma başlanır.
Dokunacak halının 10 cm yatayındaki, 10 cm dikeyindeki düğüm sayılarına göre kullanılması gereken kareli desen kâğıdını bilgisayarda ayarlayıp, A4 büyüklüğünde çıktısını alınız.
Dokunacak halının boyutlarına göre, deseni bütün desen, dikey ortadan simetrik, yatay ortadan simetrik, ¼ simetrik oluşuna göre, dokunacak halıya göre desen kâğıdını hazırlayınız. (A4 kâğıtlarını birleştirebilirsiniz.)
Kareli desen ve eskiz (Parşömen) kâğıdını hazırlayınız.
Halı deseninde yer almasını istediğiniz motifleri başka eskiz kâğıdı parçalarına kurşun kalemle çizip, çevrelerinden kesiniz.
Hazırlanan motif kâğıtlarını, eskiz kâğıdı üzerine yerleştiriniz, yerlerini tespit ediniz. Yapıştırınız. Kompozisyonu oluşturunuz.
Eskiz kâğıdı üzerindeki deseni ters çeviriniz, kareli desen kâğıdı arkasına yerleştirip toplu iğneleyiniz. Kurşun kalem çizgileri, kareli desen kâğıdının arka yüzüne gelsin.
Desen çizgileri üzerinden tükenmez kalem ile çizerek eskiz kâğıdındaki deseni kareli kâğıda geçiriniz.
Eskiz kâğıdını kareli desen kâğıdının arkasından çıkartınız.

Resim 2.24.

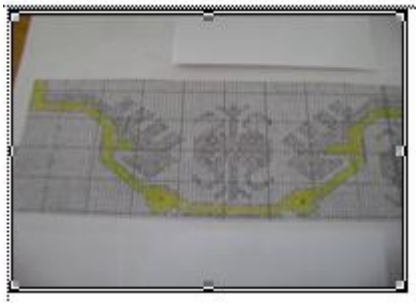

Resim 2.25.

2.19. Renk

Işığın nesneye çarpması ve bazı ışınların yansıması sonucu gözümüzde oluşan duyumlardır. Desende renklendirme ve renk uyumu önemli bir unsurdur. Renk uyumuna önem veren Anadolu kadını gergefinde, tezgâhında tutam tutam renkleri nasıl uyumlu zevkli işlemiş, tabiat güzelliklerini (çiçeği, yaprağı, dalı, ağaçları) halısının deseninde kullanmıştır.

2.19.1. Milas Halılarının Renk Özelliği

Anadolu, asırlar boyu çeşitli uygarlıkları bağrında yaşatmış, her biri de ardında değişik izler ve zengin bir kültür bırakmıştır. Bu birikimli mirasa sahip olan Türkler de ellerindeki değerlere yenilerini eklemişler ve bugün hayranlık uyandıran el-sanatları ürünlerimizi ortaya çıkarmışlardır.

Çarpana, halı, kilim ve diğer dokumalarda Anadolu insanının yaşam öyküsünü bulmak mümkündür. Bir halı ya da kilime baktığınızda renkler ve motifler bir şeyler anlatmak ister gibidir.

Milas ve köyleri, gelenek, görenekleri, yaşam ve giyim tarzları ile eski Türkmen kimliğini korumuştur. Bu bölgede kendine özgü karakteristik özellikleri ve uslubu olan halılar dokunmuştur. Milas bölgesinin karakteristik özelliğini en iyi şekilde aksettiren halı türlerinin renk uyumu ve çekiciliği herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir.

Milas halılarının en belirgin özelliklerinden birisi açık ve pastel renklerin uyumlu bir şekilde bir arada kullanılmasıdır. Devetüyü, kiremit kırmızısı ve maviye yakın yeşil tonları halıda güzel bir albeni sağlamaktadır. Tütün ve toprak asıllı bu genel renk imajıyla dokunan halıların ünü ülke sınırlarını aşmıştır.

Kahverengi-sarı tonlarının da sıkça kullanıldığı mihraplı ve mihrapsız Milas halılarında 18. ve19. yüzyıl'dan itibaren yün ve kök(doğal) boya kullanılmıştır Bugün de kök boya kullanılarak yapılan gerçek Ada Milas halılarında renkler, Ege'nin tipik bitkisi piren otundan(erica vulgaris), kayısı ve şeftali yaprağından sarı, ceviz yaprağından kahverengi, palamuttan samani kahve, naneden koyu yeşil, çamurda bir hafta yatan yünlerden de siyah rengin elde edilmesi suretiyle üretilmektedir. Renk armonisinin en güzel sergilendiği halılar, Bozalan, Karacahisar ve Bodrum sınırlarında kalan Karaova halılarıdır.

2.19.2. Halı Desenlerinde Renklendirme

Kareli desen kâğıdını ışıklı masaya kareli kısmı yukarı gelecek şekilde yerleştiriniz.
Dokuma iplerine göre desen kullanılacak renkleri belirleyiniz.
Masanın ışığını açınız.
Kareli desen kâğıdının arka yüzüne çizmiş olduğunuz desen görülecektir.
Halı desenindeki her kare halıda bir düğümü gösterir.
Desen çizgisi karenin neresinden geçerse geçsin karelerin içi tam olarak boyanır.
Boyama malzemesi olarak, kuru boya, keçeli kalem, guaş veya suluboya kullanılabilir.
Bordürlerde veya ortada desen tekrarı varsa sadece bir desen tekrarı boyanır.

Desende kullanılan renkleri, desen kağıdının alt köşesinde yan yana boyayarak belirtiniz.
Deseni mukavva vb. bir levhaya yapıştırınız. Bkz. Modül. 1
Deseni korumak için vernikleyiniz.

Desen 2.1: Renklendirilmiş desen

2.20. Milas Halıları Desenleri

Gerekiyorsa tepegözle büyütünüz.
¼'ünün çizimi için gerekli hazırlıkları yapınız.
Kurşun kalemle dikkatlice kenar ve köşe çizimini yapınız

Resim 2.26: Milas halısı

Desen 2.2: Desenin kurşun kalemle çizilmesi

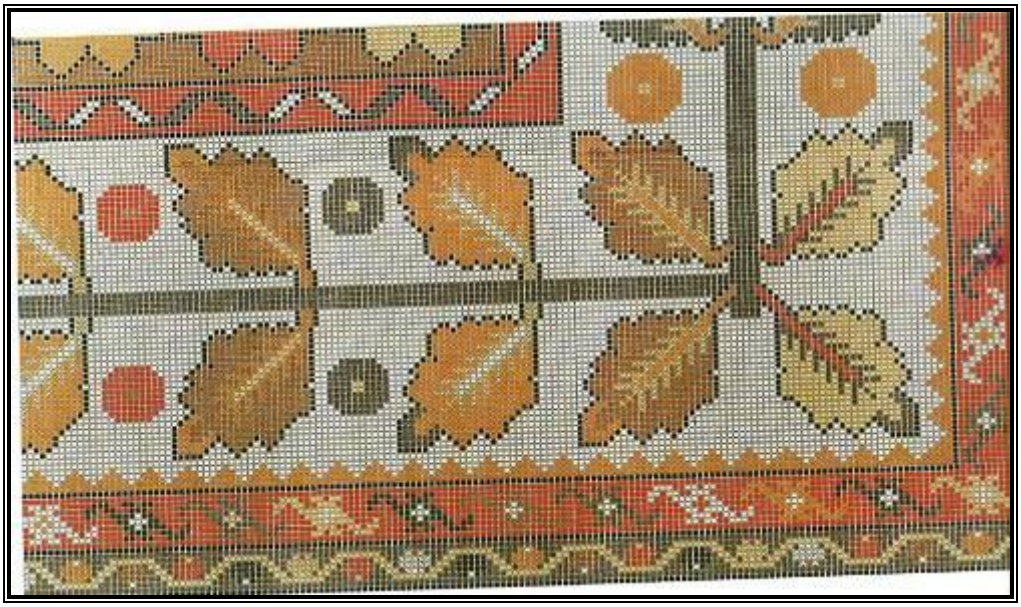

Desen 2.3: Desenin renklendirilmesi

Resim 2.27: Milas halısı

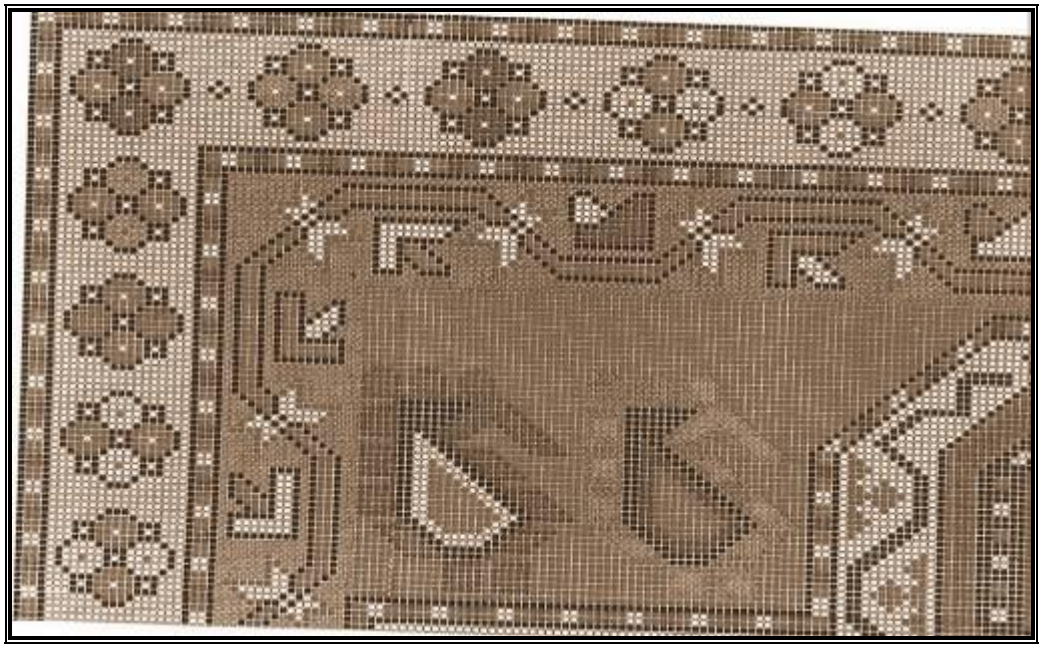

Desen 2.4: Desenin kurşun kalemle çizilmesi

Desen 2.5: Desenin renklendirilmesi

Resim 2.28: Milas halısı

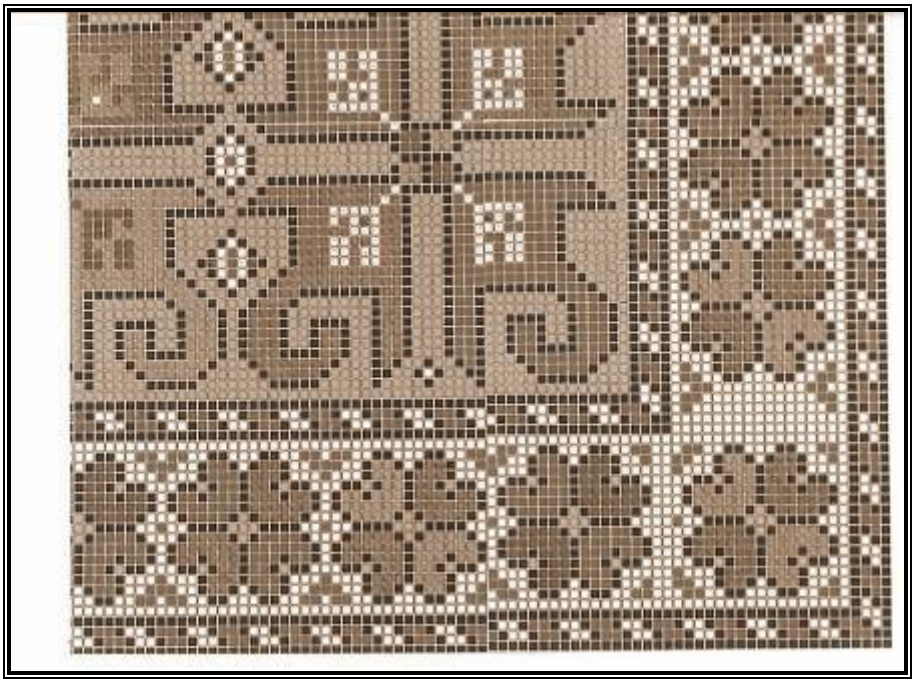

Desen 2.6: Desenin kurşun kalemle çizilmesi

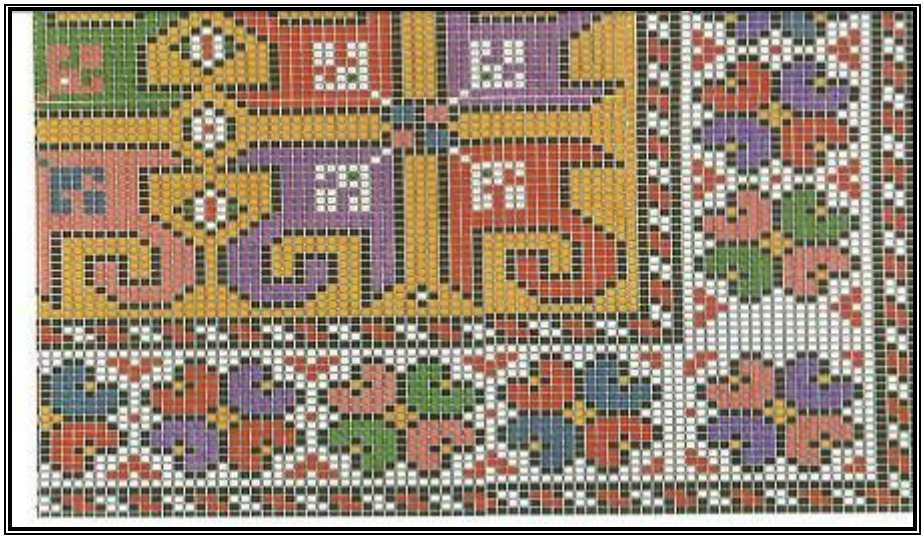

Desen 2.7: Desenin renklendirilmesi

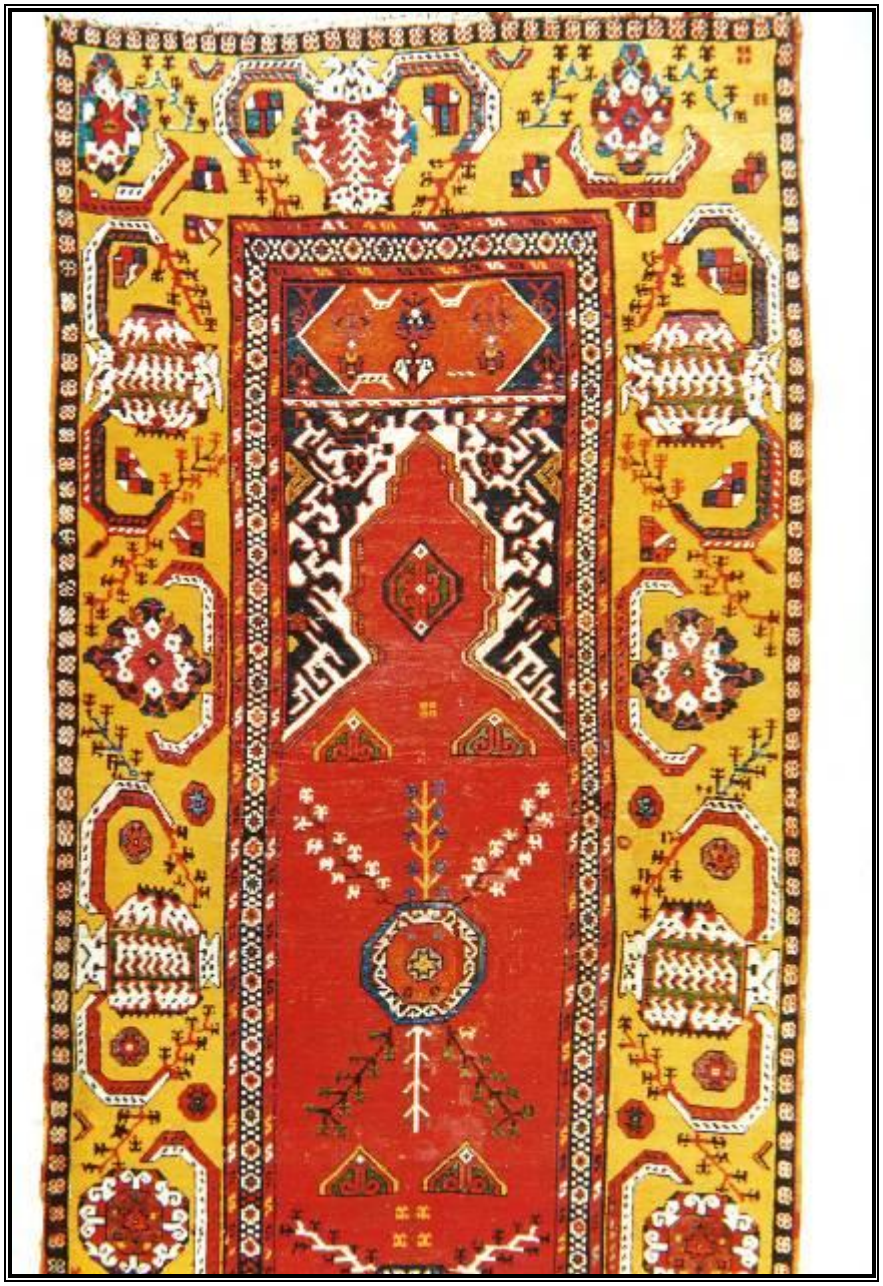

Resim 2.29: Milas halısı

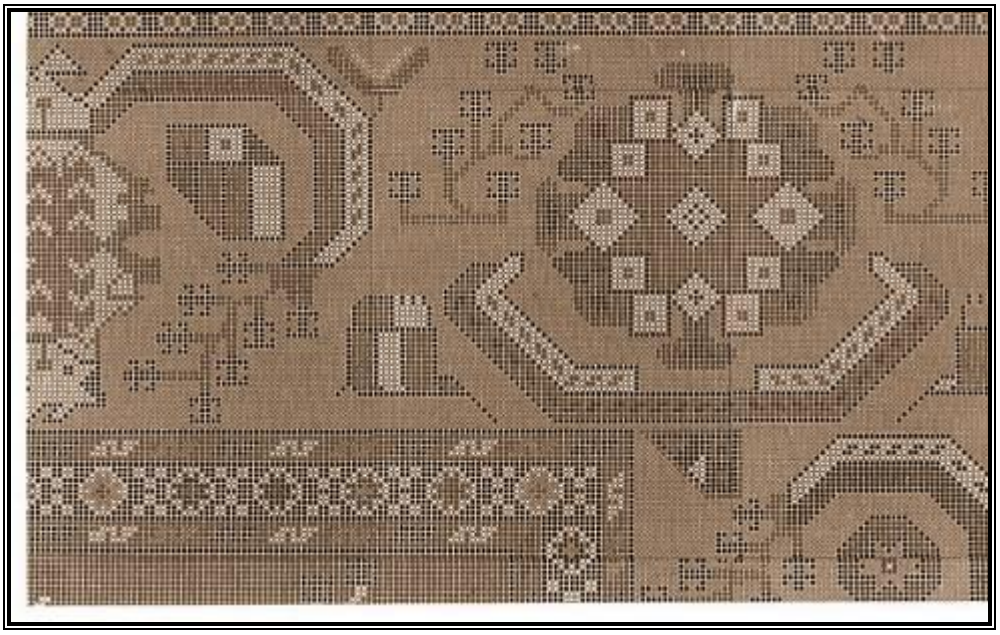

Desen 2.8: Desenin kurşun kalemle çizilmesi

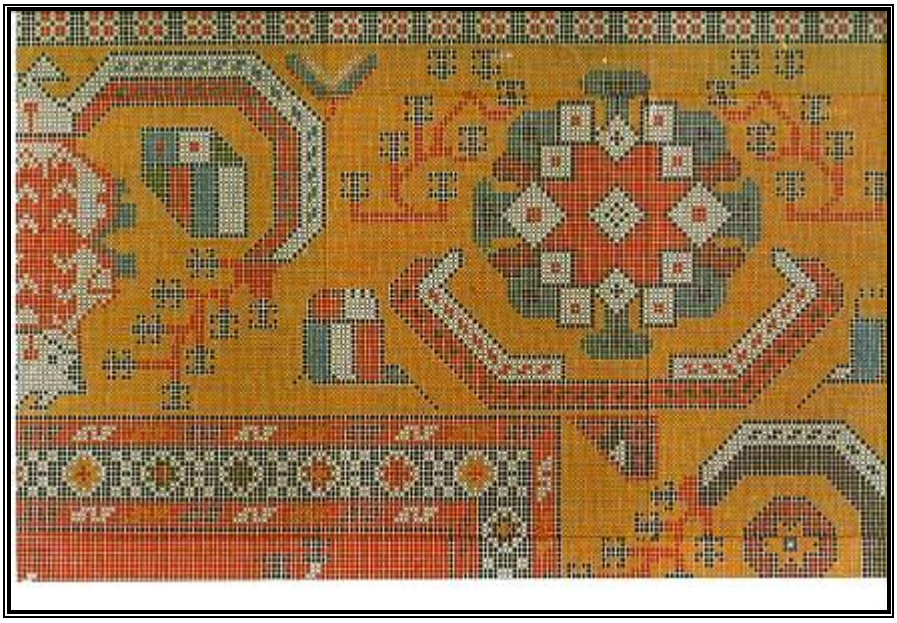

Desen 2.9: Desenin renklendirilmesi

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Aşağıdaki uygulamaları yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Halıda kullanılan motifleri tanımak için uygun çalışma ortamı hazırlayınız	➢ Aydınlık ve temiz bir ortam sağlayınız. ➢ Temiz ve düzgün bir masa hazırlayınız. ➢ Atölye önlüğünüzü giyiniz. ➢ Düzenli olunuz.
➢ Motif çizimi için araç gereçleri hazırlayınız.	➢ Parşömen kâğıdı, kareli kâğıt, kalem, silgi, cetvel, örnek motif çalışmaları. ➢ Malzemelerin eksiksiz olmasına dikkat ediniz.
➢ Halılarda kullanılan geometrik motifleri öğrenerek çizimlerini yapınız.	➢ Parşömen kâğıtlarını A4 (21x29cm) ölçülerinde kesiniz. ➢ Halıda kullanılan geometrik motifleri çiziniz. ➢ Çizim egzersizleri yapınız.
➢ Halılarda kullanılan bitkisel motifleri öğrenerek çizimlerini yapınız.	➢ Parşömen kâğıtlarını A4 (21x29cm) ölçülerinde kesiniz. ➢ Halıda kullanılan bitkisel motifleri çiziniz. ➢ Çizim egzersizleri yapınız.
➢ Çizimlerin düzgün ve hatasız olmasına dikkat ediniz.	➢ Desen çizgilerinin düzgün ve net olmasına dikkat ediniz. ➢ Kâğıdın kirlenmemesine özen gösteriniz. ➢ Yumuşak ve beyaz silgi kullanınız. ➢ İnce uçlu ve yumuşak kalem kullanınız.
➢ Yaptığınız çizim egzersizlerini dosyalayınız.	➢ Desen tekrarları yaparak çalışma sayfalarını telli dosyada saklayınız.

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Aşağıdaki uygulamaları yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Halı deseni hazırlamak için uygun çalışma ortamı hazırlayınız.	➢ Aydınlık ortam sağlayınız. ➢ Temiz düzgün masa hazırlayınız. ➢ Atölye önlüğünüzü giyiniz.
➢ Dokunacak halının kullanım amacını, ölçülerini, kompozisyonu, desen, motif ve renkleri tespit ediniz.	➢ Halı tasarımı için gerekli fikirleri tespit ediniz. ➢ Yöreselliğe ve gelenekselliğe önem veriniz.
➢ Halıya uygun kareli kâğıdı bilgisayar ortamında hazırlayınız.	➢ Daha önce tezgahta dokunmuş halının 10 cm yatayındaki 10 cm dikeyindeki düğüm sayısında kareli kağıdı hazırlayınız.
➢ Halı ölçülerine ve kompozisyon özelliğine uygun eskiz ve kareli kâğıdı hazırlayınız.	➢ Desen özelliğine göre ½ veya ¼ tamamını hazırlayacak şekilde ölçüye uygun parşömen (eskiz) kâğıdını kareli kâğıdı hazırlayınız. ➢ Orta ve kenar işaret çizgilerini hazırlayınız.
➢ Desende kullanılacak motifleri tespit ediniz.	➢ Yöreselliğe uygun tespit edilen motifleri başka bir eskiz kâğıdına çizip kesiniz. ➢ Kalıba motifleri bantlayıp ilaveler yapıp kompozisyon oluşturup, Kurşun kalemle çizimi tamamlayınız.
➢ Deseni kareli kâğıda geçiriniz.	➢ Kareli kâğıdın arkasına eskiz kağıdın kareleri kaydırmadan yerleştiriniz. İğneleyiniz. ➢ Tükenmez kalemle desenin arkasından çizim yaptığınızda, deseni kareli kâğıdın arkasına çıkarmış olacaksınız.
➢ Işıklı masada kareleri desen ipliğinin renginde boyayınız.	➢ Uygun boyama tekniğini seçiniz. (kuru boya, Keçeli kalem, guaş) ➢ Uygun uyumlu renklerle her kareyi boyayınız, desenin formuna dikkat ediniz. ➢ Her karenin bir düğüm olduğunu unutmayınız. ➢ Desen tekrarı varsa bir tekrarı boyayınız ➢ Kullanılan renkleri desenin sağ alt köşesine belirtiniz.
➢ Çizim ve boyamayı kontrol ediniz, hataları tespit edip düzeltiniz.	➢ Karelerde hata kontrolü ve düzeltmesi, desenin aktarılmasında, karelerde atlama ve kayma olmamasına dikkat ediniz. ➢ Her karenin bir düğüm 2 çözgü ipi olduğunu unutmayınız.

➢ Hazırladığınız desenin ürününüze uygun olup olmadığını değerlendiriniz.	➢ Ürün çeşidine göre desen ve motif seçip seçmediğinizi kontrol ediniz. ➢ Zamanı iyi kullanmaya dikkat ediniz. ➢ Verimli olmaya özen gösteriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyetin sonunda hangi bilgileri kazandığınızı belirlemeniz için bir kısım doğru yanlış cümleler verilmiştir. Parantezin içine Cümle doğru ise D, Cümle yanlış ise Y harfini işaretleyiniz.

1. ( ) Bir nesnenin yüzeyinde görünen çizgi, renk ve şekillerden oluşan süslemeye veya görüntüye desen denir.

2. ( ) Kalitelerine göre desenler 4 gruba ayrılır.

3. ( ) Milas bölgesinin karakteristik özelliğini en iyi şekilde aksettiren, halı türleri içinde üç değişik halı grubu dikkatimizi çeker.

4. ( ) Mazı Cafer: Mazı köyünde kirman yapan meşhur kirman ustasının yaptığı kirmanların ip eğiren kadın tarafından üstten görünüşünün halıya motif olarak işlenmesinden ortaya çıkmış bir desendir.

5. ( ) Motif, Fransızca bir kelime olup, Türkçe karşılığı "arge" dir

6. ( ) Yıldız: Yıldız karanlığın sembolüdür

7. ( ) El dokuması halılarda desen, genellikle bordür ve orta zemin olmak üzere iki asıl bölümden oluşur, bu bölümler kendi yöresel motifleri ile doldurularak deseni oluştururlar.

8. ( ) Aslan: güçsüz ve zayıflığın sembolüdür.

DEĞERLENDİRME.

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile kontrol ediniz. Doğru ve yanlış cevaplarınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Cevaplarınız yanlış ise öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz

KONTROL LİSTESİ

Milas halı deseni hazırlama ile ilgili yapmış olduğunuz uygulama faaliyetlerindeki çalışmaları tekrar ederek, değerlendirme ölçeğine göre kendiniz veya arkadaşınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	**Evet**	**Hayır**
1. Uygun çalışma ortamını hazırladınız mı?		
2. Dokunacak halının kullanım amacını, ölçülerini, kompozisyonu, desen, motif ve renkleri tespit ettiniz mi?		
3. Halı ölçülerine ve kompozisyon özelliğine uygun eskiz ve kareli kâğıdı hazırladınız mı?		
4. Desende kullanılacak motifleri tespit ettiniz mi?		
5. Deseni kareli kâğıda geçirdiniz mi?		
6. Kareleri desen ipliğinin renginde boyadınız mı?		
7. Çizim ve boyamayı kontrol ettiniz mi?		
8. Hazırladığınız desenin ürününüze uygun olup olmadığını kontrol ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapmış olduğunuz değerlendirme sonucunda “hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız, öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınız “evet” ise modül değerlendirmeye geçebilirsiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Bu faaliyetin sonunda hangi bilgileri kazandığınızı belirlemeniz için bir kısım doğru yanlış cümleler verilmiştir. Cümle doğru ise D, Cümle yanlış ise içine Y harfini işaretleyiniz.

1. ( ) Türkmen boy ya da oymaklarının çok doğal yaşam biçimi, dokuma yaygılarında hayat bulamayarak kaybolmuştur.

2. ( ) Toplumun inançları doğrultusunda oluşan motifler küçük ve basit bir şekilden, madalyon gibi büyük ve karmaşık bir şekle kadar değişiklik göstermekte ve o toplumun kültürünü yansıtmaktadır.

3. ( ) Gemi suyu desenli halılarda, "Gemici Suyu" veya "Gemi Suyu" da adlandırılan "Gemi Suyu" motifi, bordürlerde tekli ya da ikili olarak dokunmaktadır.

4. ( ) Karacahisar seccadeleri, düz ve karışık desenlerle dokunup; çiçek yaprağı, dal gibi motiflerle süslenir.

5. ( ) Halı ve seccadelerde değişik formlarda mihrap desenleri kullanılır.

6. ( ) Türk dokumalarında estetik bir görünüm sağlamak amacıyla herhangi bir nesne veya obje motif olarak kullanılmaz.

7. ( ) Yaprak: Doğum ve ölümü ifade eder

8. ( ) Göz: Kötülüklere karşı koruyan genelde mavi renkli olan noktalardır

9. ( ) Yıldız: Yıldız mutluluğun sembolüdür

10. ( ) Kompozisyon, sanat ürününü oluşturan öğelerin düzensiz bağıntıları içinde karışık ortaya çıkan yapıttır.

11. ( ) El dokuması halılarda desen, genellikle bordür ve orta zemin olmak üzere iki asıl bölümden oluşur, bu bölümler kendi yöresel motifleri ile doldurularak deseni oluştururlar

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1 CEVAP ANAHTARI

1	**D**
2	**D**
3	**D**
4	**Y**
5	**D**

ÖĞRENME FAALİYETİ 2 CEVAP ANAHTARI

1	**D**
2	**Y**
3	**Y**
4	**D**
5	**D**
6	**D**
7	**D**
8	**Y**

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	**Y**
2	**D**
3	**D**
4	**Y**
5	**D**
6	**Y**
7	**D**
8	**D**
9	**D**
10	**Y**
11	**D**

KAYNAKÇA

AKTAŞ, Dr. Azize, Serap LELOĞLU ÜNAL, Şebnem ERGEBECİ, Erol KALENDER. **Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslar arası Bilgi Şöleni Bildirileri**.(Berna CENGİZ Milas Halılarında Renk,Desen ve Kompozisyon Özellikleri sf.77) Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları Kayseri-1996

AYTAÇ, **Çetin**. **El Dokumacılığı**.Milli Eğitim Basımevi.1982

ETİKAN, Sema. Muğla İlinde El Dokuması Halıcılık ve Üretilen Halıların Bazı Teknolojik Özellikleri Üzerine Bir Araştırma. A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi (basılmamış) Ankara.

ETİKAN, Yrd. Doç. Sema. **Ders Notları.** M.Ü. Milas Meslek Yüksek Okulu.

SEVİNÇ, Berna. **Milas Camilerindeki Halılar.** M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.(basılmamış) Muğla.

SEVİNÇ, Berna. **Geleneksel Milas Halıları Desen ve Kompozisyon Kataloğu.** Milas Belediyesi Kültür Yayınları-2005

AKSU, Fatma Gül. Ders Notları

www.aktif.com.tr/bülten

www.eracarpets.com/yayinlar/Milas/sayfa6.htm

www.halionline.net/haber

www.hali.com.tr./soyner

www.kalimhali.com

www.milashalilari.com

www.turkmobilya.com